

ВПЛИВ TWITTER-КОМУНІКАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ (НА ПРИКЛАДІ TWITTER-ПОВІДОМЛЕНЬ Д. ТРАМПА)

А. В. Оцвера, І. В. Богінська

Анотація. Статтю присвячено феномену «Твіттер-дипломатії» як різновиду цифрової дипломатії та важливого інструменту політичної комунікації, який використовується для впливу як на громадську думку, зокрема у процесах формування іміджу держави або політичного лідера, так і для міждержавної комунікації лідерів, і безпосередньо впливає на міжнародні відносини сьогодні.

Ключові слова: публічна дипломатія, «Твіттер–дипломатія», Twitter, інформаційне середовище, міжнародна політика, цифрова дипломатія

З розвитком інформаційних технологій і класична, і публічна дипломатія дедалі більше набувають нового вигляду, зокрема через використання інших (не лише face-to-face) способів комунікації. Використання інтернет-ресурсів в дипломатичній практиці перетворює їх на ефективний інструмент зовнішньої політики держави, що впливає на перебіг подій в міжнародних відносинах. Інтернет-ресурси вже не є засобом комунікації лише громадян певної держави. Вони успішно використовуються і дипломатами, і політичними лідерами для підтримання постійного зв'язку з широкими колами громадськості як всередині, так і поза межами своєї країни, а також між державами, для посилення своєї ролі на міжнародній арені.

В рамках цифрової дипломатії використовуються соціальні мережі, блоги і подібні медіа-майданчики у глобальній мережі. Серед них Twitter є важливим каналом політичної комунікації. Так, журналістка Єва Гардер вважає, що серед всіх соціальних мереж в світі саме Twitter є найбільш важливою, оскільки в ній змінюється «обличчя» зовнішньої політики країни. Вона стверджує, що Twitter розробляє новий метод управління міжнародними відносинами, виходячи з форми, в якій державні інститути інформують своїх громадян [4]. На думку Філіпа Сеїба, фахівця в області комунікації і журналістики, використання Twitter «є дипломатичним інструментом, який ідеально вписується в новий сенс розширення політичних прав і можливостей, що супроводжує бум соціальних мереж» [5]. Пабло Барбера дещо змінює підхід до вивчення комунікації в Twitter та акцентує увагу саме на комунікації між лідерами держав, як стратегічний інструмент формування міждержавних відносин [3].

Як соціальна мережа, Twitter був створений у 2006 р. Джеком Дорсі і швидкими темпами почав набирати популярності серед громадськості. Поширеною в дипломатичній практиці ця мережа мікроблогів стала ближче до 2011 р. Саме тоді виник термін «Твіттер-дипломатія». Маттіас Люфкенс, вивчаючи дипломатію в соціальних мережах, запропонував ввести даний термін для характеристики використання Twitter саме главами держав, керівниками міжнародних урядових організацій та дипломатами для зближення позицій з міжнародних питань [6]. Відповідно до дослідження інформаційно-аналітичного порталу Twiplomacy, станом на 2018 р. 98 % з 193 держав-членів ООН мали офіційну присутність на платформі. Уряди лише шести країн, а саме – Лаосу, Мавританії, Нікарагуа, Північної Кореї, Свазіленду та Туркменістану, не мали офіційної присутності на платформі. Дослідження BCW (Burson Cohn & Wolfe) 2018 р. визначило 951 акаунт в Twitter, з яких 372 особистих і 579 інституційних акаунти - голів держав і урядів, а також міністрів закордонних справ 187 країн. Міністерства закордонних справ продовжують розширювати свої цифрові дипломатичні мережі, заохочуючи свої місії та послів у всьому світі ставати активними у соціальних мережах [8].

Варто зазначити, що ті уряди, які не виділяють достатніх ресурсів на свої цифрові комунікації та канали соціальних медіа, ризикують залишитися поза межами глобального

руху цифрової дипломатії. Так, інтегруючи власну політику в середовище Twitter, міністерства закордонних справ, консульства, дипломатичні представництва, міністри закордонних справ, а особливо голови держав мають змогу розширити межі свого впливу та посилити позиції в міжнародній спільноті.

Значний вплив Twitter має також на формування образу політичного діяча, становлення його авторитету в суспільстві та проявлення себе як справжнього професіоналу. Якщо політик веде свій акаунт самостійно, тоді аудиторія має нагоду прочитати його власні думки, не пропущені через систему перевірок та контролю Міністерства закордонних справ. За рейтингом популярності сторінок голів держав світу у Twitter станом на 2018 р., в трійці лідерів опинились: Дональд Трамп – президент Сполучених Штатів Америки, із кількістю 53 млн підписників, Папа Римський Франциск – 47 млн. підписників та Прем'єр міністр Індії Нарендра Моди – 43 млн фоловерів [7]. Не дивлячись на те, що акаунт Дональда Трампа в Twitter був заблокований через радикальні висловлювання экс-президента США після поразки на виборах 2021 року, досі жоден лідер не має такої кількості читачів, як мав Трамп. Порівняно з 46-м президентом США Джо Байденом – 32 662 112 фоловерів проти 14 487 589 [9, 10]. Саме 45-ий Президент США значно вплинув на популярність Twitter після того, як обійняв посаду 20 січня 2017 р. Він мав найбільшу кількість взаємодій серед своїх колег, а його твіти в середньому досягли понад 20 000 ретвітів. Президент США також змінив тон дискурсу в Twitter, часто ображаючи своїх опонентів і публікуючи інформацію про іноземних лідерів, називаючи, наприклад, північнокорейського лідера Кім Чен Ина «маленькою людиною-ракетою». Обвинувативши сирійського президента Б. Асада в організації хімічної атаки Трамп назвав його «твариною», а також вдався до погроз через твіти повітряними ударами і війною. Недипломатичні твіти Дональда Трампа спричинили неабиякий резонанс навколо його постаті та змусили багато урядів у всьому світі почуватися ображеними. Це свідчить про те, що нерідко імпульсивне створення твіт-посту політичним діячем з метою висловлення думки щодо певної кризової ситуації конфлікту або особистості іншого політичного діяча може стати причиною загострення відносин між двома країнами в реальному житті. Що і відбулося у випадку відносин США і КНДР. Якщо для Сполучених Штатів Америки взаємний «тролінг» між політичними діячами сприймається як звичайна річ, то для людей іншої ментальності така поведінка є недопустимою.

Аналізуючи вплив цифрових комунікацій між державами на міжнародні відносини, важливу роль відіграє лідер держави та його поведінка в соціальній мережі. Від реакції лідера на міжнародні події та комунікації лідерів між державами в Twitter, безпосередньо залежить, як статус держави на міжнародній арені, так і перебіг міжнародних подій. Дружня або агресивна взаємодія з лідером іноземної держави може мати несподівану реакцію серед послідовників; наприклад, агресивна згадка Дональда Трампа про Терезу Мей у Twitter викликала хвилю обурення в обох державах: і США, і Великої Британії, і ледь не вплинула на офіційну відмову Дональду Трампу у візиті до Великої Британії [12].

Так, можна стверджувати, що взаємодія лідерів держав в соціальних мережах тотожна взаємодії держав на міжнародній арені і на це впливає багато факторів: політичний режим, географічний регіон, рівень економічного розвитку держави, кількість населення та ін. Наприклад, відповідно до режиму держави, авторитарного чи демократичного, змінюється активність комунікації лідерів держав, цільова аудиторія, цілі та пріоритети, що вони переслідують, а також інструменти даної комунікації. Лідери авторитарних держав замість комунікації з іншими світовими лідерами, надають перевагу комунікації за схемою лідер-громадськість, оскільки для таких держав важливо контролювати громадськість інших держав, здійснюючи пропаганду, інколи навіть через Твіттер переслідувати опозицію. В той час як лідери демократичних держав ставлять на меті сформувати коаліцію за колективними цінностями та нормами, бути максимально прозорими та підзвітними перед громадськістю та інтенсивно комунікувати між собою[3].

Фактичним підтвердженням ототожнення твіттер-комунікації лідера з офіційною заявою держави є також твіт-відео Дональда Трампа про оголошення початку виведення 2000 американських військ із Сирії, що спонукало уряди іноземних держав уточнити деталі виводу офіційно у Білому домі [11].

Негативним фактором впливу Twitter на політичне середовище є можливість публікації інформації без будь-якого контролю змісту. В такому випадку виникає ризик збільшення масових протестів та терактів, що загрожує стабільності держави та безпеці її населення [2]. Twitter вже не одноразово ставав платформою для швидкого розпалення революцій та безпосереднім суб'єктом маніпулювання громадською думкою. Прикладом таких подій є Єгипетська революція в 2011–2013 рр.; акції проти корупції в Туреччині в 2014 р.; протести і заклики до вбивства в Венесуелі в 2014 р., та ще багато інших.

Таким чином, ми бачимо, що твіттер-комунікація неабияк впливає на міжнародні відносини. Оскільки будь-які висловлювання, ретвіти, відмітки та інші дії лідерів держав у Twitter не лише розглядаються в контексті медіадискурсу, а й обов'язково співвідносяться з офіційними позиціями держав для аналізу міждержавних відносин на світовій арені. Тому саме «Твіттер-дипломатія» сьогодні є ефективним інструментом зовнішньої політики та справедливо може вважатись доповненням до традиційної дипломатії.

Аннотация: Стаття посвящена феномену «Твиттер-дипломатии» как разновидности цифровой дипломатии и важному инструменту политической коммуникации, который используется для влияния как на общественное мнение, в частности в процессах формирования имиджа государства или политического лидера, так и для межгосударственной коммуникации лидеров, и оказывает непосредственное влияние на международные отношения сегодня.

Ключевые слова: публичная дипломатия, «Твиттер–дипломатия», Twitter, информационная среда, международная политика, цифровая дипломатия.

Abstract. The article is devoted to the phenomenon of "Twitter-diplomacy" as a kind of digital diplomacy and an important tool of political communication, which is used to influence public opinion, in the processes of forming the image of the state or political leaders on international relations today.

Key words: public diplomacy, «Twitter–diplomacy», Twitter, information environment, international policy, digital diplomacy.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Літра Л., Кононенко Ю. Твіттер–дипломатія. Як новітні технології можуть посилити міжнародні позиції України? URL: http://iwp.org.ua/img/policy_brif_1_01_23_ok.pdf
2. Альфредо А. Торреальба, Твитломатия: влияние социальной сети Твиттер на дипломатию. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/tvitplomatiya-vliyanie-sotsialnoy-seti-tvitter-na-diplomatiyu>
3. Barberá P. and T. Zeitzoff (2017). The new public address system: why do world leaders adopt social media? *International Studies Quarterly* 62(1), 121–130. URL: http://pablobarbera.com/static/world_leaders_paper.pdf
4. Harder E. How Twitter Is Changing the Face of Foreign Policy. 2012 (12-08-2014). URL: <http://www.pbs.org/mediashift/2012/11/how-twitter-is-changing-the-face-of-foreign-policy319>
5. Seib P. 2012. Twitter Diplomacy: Communicate With Caution (12-11-2012). URL: http://www.huffingtonpost.com/philip-seib/twitter-diplomacy-communicate-caution_b_1981844.html
6. Treebranding.com. Twitter Diplomacy (12-08-2014). URL: <http://www.slideshare.net/treebranding/twitter-diplomacy-tree-branding>
7. Twiplomacy: The 50 most followed world leaders in 2018. URL: <https://twiplomacy.com/ranking/the-50-most-followed-world-leaders-in-2018/>
8. Twiplomacy study 2018. URL: <https://twiplomacy.com/blog/twiplomacy-study-2018/#>
9. URL: <https://twitter.com/potus45?s=11>
10. URL: <https://twitter.com/potus?s=11>
11. URL: <https://www.thetrumparchive.com/?searchbox=%22after+historic+victories+against+ISIS+%22>
12. URL: https://www.thetrumparchive.com/?searchbox=%2240Theresa_May%2C+don%E2%80%99t+focus+on+me%2C+focus+on+the+destructive+Radical+Islamic+Terrorism+that+is+taking+place+within+the+United+Kingdom.+We+are+doing+just+fine%21%22